

sportovima. Izvodi se tako da se protivnika povuče za ruku i zatim ispod njegova tijela podmetne rame, podigne ga na to isto rame i baci na drugu stranu.

katahajime (jap.; gušenje jednim krilom), džudo: zahvat gušenja u kojem se podlakticom pritišće na dušnik protivnika, a drugom rukom priteže ovratnik njegova kimona; često se upotrebljava u borbi na tlu.

katalog figura → *Aresti katalog*

kalamaran, plovilo sa dva simetrično povezana jednaka trupa, pokretano jedrima ili motorom. K. su najčešće jedrilice, lagane zbog specifične konstrukcije; zbog velikog stabilizeta podnose mnogo jedara, pa su izvanredno brze.

kamate waza (jap.; tehnika kontrole), džudo: [a] zahvati u borbi na tlu (držanje, poluge i gušenja); [b] borba na tlu, odn. u parteru.

katamenokata, džudo: gl. zahvati u borbi na tlu, u tri serije: u prvoj je pet zahvata držanja, u drugoj pet gušenja, a u trećoj četiri zahvata poluge na laktu i jedan zahvat poluge na nozi. Uz nagenokatu, ova se kata smatra osnovnom u tehnici džuda.

katastar lovšta, tabelarni prikaz površinskih kultura zemljišta u lovištu, vrste i br. divljači i lovno-gospodarskih objekata.

kategorija (grč.) 1) tež. skupine u borilačkim sportovima i dizanju utega; 2) šah: početna titula u poretku šah. naslova; ima ih ukupno četiri (IV najniža, I najviša), a zatim slijede viši naslovi (majstorski kandidat, majstor itd.).

kategorija turnira, šah: jačina međ. turnira izražena brojem i vrijednostima od 1 do 16 (1 najslabiji — 16 najjači); određuje se zbrajanjem rejtinga svih sudionika te podjelom tog zbroja s brojem sudionika, čime se dobiva prosječni rejting turnira.

kategorijski turnir, šah: natjecanje s najmanje 10 igrača na kojem se mogu osvajati više kategorije.

kategorizacija sportaša, dodjeljivanje određenih naziva, razvrstavanje natjecatelja u sp. zvanja i razrede vrednovanjem postignutih rezultata u pojedinačnim i ekipnim sp. granama. Prema jugosl. k.s. vrhunski sportaši razvrstavaju se u kategorije: zaslužni sportaš Jugoslavije, sportaš internacionalnog razreda i sportaš saveznog razreda. Da bi sportaš stekao određenu kategoriju, mora zadovoljiti propisane kriterije, koje utvrđuje SFKJ posebno za svaku sp. granu, odn. disciplinu na početku olimp. ciklusa.

Katnić, Ervin (1921—79), nogometaš, član NK Hajduk (Split), za koji je odigrao 369 utakmica, Sudjelovao u NOR.

Kato, Sawao (1946), jap. reprezentativac u sp. gimnastici; pobjednik na Ol: 1968 u višeboju (pojedinačno i ekipno) i vježbi na tlu; 1972 u višeboju (pojedinačno i ekipno) i na ručama; 1976 u višeboju (ekipno) i na ručama.

Katolički savez za tjelesni odgoj i sport - FICEPS

Kauders, Pavao (1893—1979), nogometni sudac i novinar; surađivao u osnivanju Jugoslavenskog nogometnog saveza i Zagrebačkog nogometnog podsaveza (1919). Zajedno sa M. Grafom i M. Pandakovićem radio na osnivanju organizacije nogometnih sudaca. Suradivao u brojnim sp. novinama i stručnim časopisima; urednik sp. rubrike Jutarnjeg lista. Objavio *Nogometna pravila*, Zagreb 1919.

kavalet (tal. cavalletto), konjički sport: nogari, kozlić, stalak; motka duž. 3—4 m, promjera oko 10 cm, pričvršćena je na nosače u obliku slova X, tako da se može postaviti na

tri različite visine: 0,2 m, 0,3 m i 0,4 m. Služi za obuku u preskakanju prenona.

kavalkada (franc. cavalcade), svečana konjanika povorka; grupa jahača na terenskom jahanju; izlet konjima.

Kavčič, Janko (1909), redovni profesor Fakulteta za fizičko vaspitanje u Beogradu, šef katedre za gimnastiku. God. 1960—62 direktor Visoke škole za fizičko vaspitanje, 1963 dekan Fakulteta. Od 1934 bio član Tehničkog odbora Saveza sokola Kraljevine Jugoslavije; od 1936 radi u Ministarstvu za fizičko vaspitanje naroda. Poslije Oslobođenja djeluje u FISAJ, Gimnastičkom savezu Jugoslavije i STV Partizan Jugoslavije, Srbije i Beograda. Autor mnogobrojnih stručnih članaka i brojnih sletnih vježbi i akademskih sastava.

Kavkaz, visoko gorje između Crnog i Kaspijskog mora, u cijelosti na tlu SSSR. Dijeli se na zapadni, središnji i istočni dio. Najviši vrh je Elbrus (5033 m), prvi put osvojen 1874 (A. W. Moore s drugovima). Iz Jugoslavije je Kavkaz posjetilo 7 ekspedicija i nekoliko pohoda. U stijeni Ušbe poginuli su 1974 pod ledenom lavinom hrv. penjači Urso Vrdoljak, Viktor Tabaković, Nenad Čulić i Ante Bedalov.

Kawaiishi, Miconosuke (1899—1969), jap. trener džuda. Došavši 1935 u Evropu, osnovao je u Parizu prvi džudo klub u Francuskoj (Club Franco-Japonais). Prilagodio je tradicionalni džudo mentalitetu i tje. gradi Evropljana, napisao nekoliko udžbenika i izradio klasifikaciju džudo tehnike, koja se bitno razlikovala od sistema Kodokan (uveo različite boje za pojaseve džudoka kyu stupnjeva). Odgojio je nekoliko generacija trenera u Francuskoj, Belgiji, Nizozemskoj i Italiji. Pedesetih god. njegova je klasifikacija tehnike i metoda vježbanja napuštena, ali je utjecala na mijenjanje i modernizaciju Kodokan sistema u Evropi.

kawazugake (jap.; kvačenje obavijanjem), džudo: zabranjena tehnika bacanja u kojoj napadač svoju nogu zakvači i omota oko noge protivnika. Pri svakom pokušaju k. sudac zaustavlja borbu i kažnjava natjecatelja, a ako izvede bacanje biva diskvalificiran.

Kazankina, Tatjana (1951), mr. ekonomskih znanosti; sovi. reprezentativka u atletici, zaslužni majstor sporta SSSR. Osvojila zlatne medalje na Ol 1976 u trčanju na 800 m (1.54,94 min) i 1500 m (4.05,48 min) te na Ol 1980 u trčanju na 1500 m (3.56,60 min). Prema anketi ISK proglašena za najbolju sportašicu svijeta za 1980.

Kazinotti, Nikola (1914), sp. radnik, sudionik NOR od 1943; bavio se sportom od rane mladosti; od 1933 postao je član i prvi predsjednik Omladinskog SK Nada u Splitu. Poslije Oslobođenja nastavio svoju djelatnost u istoimenom sp. društvu, odgajajući brojne generacije istaknutih sportaša. Dobitnik je brojnih nagrada i priznanja te Trofeja Saveza za fizičku kulturu Hrvatske (1981).

kazna, disciplinska mjera koja se izriče zbog nesporskog ponašanja ili zbog prekršaja pravila igre. K. u toku igre izriče sudac a izvan igre disciplinska komisija ili drugi ovlašteni organ. K. u igri može biti kazneni udarac, slobodni udarac, opomena, isključivanje igrača na određeno vrijeme, isključivanje igrača do kraja igre sa ili bez prava zamjene, dodavanje kaznenih bodova ili kaznenog vremena i sl. K. izvan igre može biti zabrana sudjelovanja na natjecanjima ili zabrana vršenja funkcija na određeno vrijeme, a u slučajevima najtežih prekršaja i doživotna zabrana, novčana k. i sl.

kazna igre, hokej na ledu, isključivanje igrača do kraja utakmice. Izriče se zbog namjernog odijevanja protivničkog igrača, službenog lica ili gledaoca. K.i. povlači za sobom automatsku suspenziju. Kažnjenog igrača može zamijeniti drugi igrač i to nakon 5 min efektivnog trajanja igre od trenutka isključivanja.

kaznene sekunde, kajakaštvo, kanoistika: vrijeme koje se uračunava u rezultat natjecatelja pri svakom dodiru vrata čamcem, veslom ili tijelom veslača. Dodir jedne palice kažnjava se sa 10 sek. dodir obadjevi sa 20 sek. a promašaji vrata sa 50 sek.

kazneni bodovi, negativni bodovi koji se u pojedinim sp. granama dodjeljuju radi kršenja pravila natjecanja; najčešće se ukupan zbir bodova smanjuje za broj k.b.; [1] auto-moto sport: negativni bodovi u krosu ili reliju koji se dodjeljuju kada natjecatelj stigne na cilj u vremenu slabijem od prosječne brzine određene propozicijama; [2] boks: disciplinska mjera protiv natjecatelja za svaku javnu opomenu; tri kaznena boda uzrokuju diskvalifikaciju boksača; [3] rvanje: negativni bodovi za pasivnost u borbi na strunjači; [4] skijaški skokovi, sp. gimnastika, skokovi u vodu, umjetničko klizanje: negativni bodovi za greške, učene od sudaca, u toku izvođenja zadataka (skoka, vježbe, sastava); [5] suvremeni petloboj: negativni bodovi za greške konja na zapreci; ako natjecatelj u jahanju, plivanju ili trčanju stigne na cilj poslije normiranog vremena; ako u gađanju ne postigne broj normiranih krugova.

kazneni buli → *sedmerac*

kazneni korner, hokej na travi: udarac koji se izvodi s bilo koje strane poprečne linije, s udaljenosti najmanje 9,14 m od bliže vremetnice. Napadač upućuje loptu guranjem, šlecanjem ili kratkim udarcem suigračima koji su raspoređeni pojedinačno ili u parovima iza linije pućačkog prostora. Lopta se ne smije uputiti prema vratima, ako je prethodno nije zaustavio netko od napadača, ili ako je nije dotaknuo neki obrambeni igrač. Kod k.k. svega 6 igrača smije sudjelovati u obrani; ostali igrači obrane moraju se nalaziti iza središnje linije i smiju igrati tek kad jedan od napadača dotakne loptu ili kad ona prijeđe liniju pućačkog prostora.

kazneni krug, ciklobal: prekršaj pravila igrača koji za vrijeme igre stane nogom na tlo;

S. KATO

T. KAZANKINA